

Komisja Europejska prognozuje, że wydatki na formalne usługi opieki długoterminowej będą wzrastać w całej Unii Europejskiej. W raporcie Komisji Europejskiej z 2021 r. przedstawiono kilka prognoz przyszłych wydatków publicznych na długoterminową opiekę w relacji do PKB. „Scenariusz demograficzny” skupia się na wpływie procesu starzenia się społeczeństwa na wydatki publiczne związane z opieką długoterminową. Według tej prognozy, w Polsce wskaźnik wzrośnie o 196 proc. w latach 2019-2070 – z 0,8 proc. do 2,3 proc. PKB.

Jak czytamy - zgodnie z prognozami OECD, w najbliższych dziesięcioleciach udział osób najstarszych w populacji krajów należących do tej organizacji będzie wzrastał. Odsetek ludności w wieku powyżej 65 lat podwoił się w krajach OECD i wzrósł z niespełna 9 proc. w 1960 r. do 18 proc. w 2021 r. Przewiduje się, że tendencja wzrostowa utrzyma się i osiągnie 27 proc. w 2050 r. Co istotne, wzrost liczby ludności jest szczególnie szybki wśród najstarszej części tej grupy – osób w wieku 80 lat i starszych. Prognozy OECD przewidują, że w latach 2021-2050 ich udział podwoi się w krajach członkowskich i średnio wzrośnie z 4,8 proc. do 9,8 proc.

Konieczne jest podjęcie działań w zakresie przystosowania systemu opieki zdrowotnej do potrzeb starzejącego się społeczeństwa ze względu na postępujące zmiany demograficzne. Szacuje się, że w 2021 r. ponad 21 mln osób w krajach OECD cierpiało na demencję. Jeśli obecne trendy się utrzymają, liczba ta może wzrosnąć o około 50 proc. do 2040 r. i osiągnąć wartość niemal 32 mln.

Z raportu PIE wynika, że obecnie długoterminowa opieka jest świadczona przede wszystkim nieformalnie – przez rodzinę lub innych nieopłacanych opiekunów. Badacze, którzy przeanalizowali systemy opieki nad osobami starszymi w dziesięciu wybranych krajach, wyszczególnili szereg występujących w tym zakresie podobieństw. W każdym przypadku mniejszość seniorów korzysta z opieki formalnej – rynkowej lub instytucjonalnej. Co więcej, bez żadnego wsparcia publicznego koszty opieki formalnej byłyby poza możliwościami finansowymi dużej części osób starszych w każdym kraju.

Eksperci zwracają uwagę, że jeśli nie zostaną wypracowane odpowiednie rozwiązania systemowe, zwiększające się zapotrzebowanie na opiekę długoterminową może prowadzić do dezaktywizacji zawodowej części społeczeństwa. Zgodnie z danymi z badania ankietowego SHARE (Survey of Health, Ageing and Retirement), w Polsce 6 proc. osób powyżej 50. roku życia zadeklarowało, że zajmuje się codzienną nieformalną opieką nad seniorem, a 4 proc. – cotygodniową. Jednocześnie tylko 25 proc. nieformalnych opiekunów przyznało, że pracuje zarobkowo. Korzystając z danych SHARE, naukowcy przeanalizowali wpływ nieformalnej opieki nad rodzicami, teściami i dziadkami na status zatrudnienia i godziny pracy osób powyżej 50. roku życia w piętnastu krajach europejskich. Wyniki sugerują, że codzienna opieka zmniejsza prawdopodobieństwo zatrudnienia i liczbę przepracowanych godzin. Jednocześnie trzeba podkreślić, że świadczenie opieki z częstotliwością tygodniową lub mniejszą nie wpływa znacząco na prawdopodobieństwo zatrudnienia i liczbę przepracowanych godzin.

Źródło: PIE